

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra hudební kultury

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

(vypracovává oponent práce)

Student/ka:	Soňa LEŠKOVÁ
Studijní program:	Učitelství pro základní školy
Studijní obor:	Učitelství pro 1. stupeň základních škol
Téma diplomové práce:	Hlasová výchova dětí na 1. stupni základní školy (spojeno s výzkumem hlasového rozsahu)
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Daniela Mandysová
Oponent práce:	Doc. PaedDr. Marie Slavíková, CSc.
Akademický rok:	2013/14

Koncepce práce a její struktura:

Diplomová práce nemá jasně stanovený cíl, ale jak vyplývá z úvodních formulací autorky, všímá si četných problémů dětí se zpěvem a chce přispět k jejich uvědomění a řešení. Tím potažmo „*upozornit na úroveň hlasové výchovy v hodinách hudební výchovy*“ (s. 3). Součástí práce je výzkum, který je „*zaměřen na hlasový rozsah dítěte na 1. stupni základní školy a také na dotazníkové šetření, které se týká připravenosti učitelů... k výuce hlasové výchovy a dotazníků pro žáky...*“ (tamtéž).

Práce má rozsah 74 stran textu, doplněných seznamem použité literatury a přílohou částí.

Obsahová stránka:

Kapitola 1 (Hlasová výchova) je věnována v širokém záběru pojmu hlasová výchova, jejímu pojetí, cílům a významu pro člověka obecně i v kontextu školské hudební výchovy. Pojednává hlasovou výchovu a pěvecké kompetence podle dokumentu rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Problematika podkap. 1.3 o stavbě a funkci lidského hlasu je sice všeobecně rozšířená a známá z mnoha publikací, ale pro diplomantku měla význam v tom, že podrobněji pronikla do této odborné oblasti, s níž se v učebním plánu svého oboru téměř nesetkala. - Kap. 2 (Hlasová hygiena) je věnována zásadám hlasové hygieny, hlasovým vadám a hlasovým poruchám. Kapitola nerozlišuje hledisko hlasu dětského od hlasu dospělého, což mělo být zohledněno a lépe vztaženo k zaměření diplomové práce na daný věkový stupeň. Některé vady a poruchy hlasu se u dětí nevyskytují (nedokonalá dechová opora – není u dětí ještě rozvinuta, tremolo – týká se starších hlasů), a naopak není např.

pojednána dětská chraptivost jako důsledek nedostatečné funkce hudebního sluchu a tím i chybějící zpětné vazby sluchu a fonace u dítěte.

3. kap. je nazvána Hlasová cvičení. Všímá si hlavních didaktických zásad pro pěvecký postoj, uvádí přehled a poznámky k realizaci dechových, intonačních a artikulačních cvičení.

Stěžejní kapitolou je kap. 4 – Výzkum hlasového rozsahu dětí. Výzkum má všechny formální náležitosti, stanoví cíle, hypotézy, metodiku a analyzuje výsledky. K realizaci výzkumného šetření mám připomínky: před zkouškou bylo nezbytné děti aspoň krátce společně rozezpívat. U 1. cvičení není vhodná slabika „la“, protože jak známo „l“ obrací jazyk dozadu. K formulaci hypotéz: srovnání aktuálního průměrného hlasového rozsahu s průměrným hlasovým rozsahem zjištěným Lýskem je sice možné, ale bylo třeba uvést, že Lýskovy výzkumy byly prováděny v 60. - 70. letech, kdy byla zpěvnost populace obecně podstatně vyšší než dnes. Upozornil na to již F. Sedlák (též v publikaci Slavíková, 2003, s. 56), že s klesající hudebností a zpěvností obyvatel se zmenšuje a snižuje průměrný hlasový rozsah. Diplomantka tak svými výsledky pouze potvrdila četné názory i dalších odborníků.

V diplomové práci je připojen ještě druhý výzkum (kap. 5), zjišťující metodou dotazníku postoje žáků k hlasové výchově ve škole. Autorka si všímá zjištěného faktu, že pěvecké činnosti (zpěv) ve škole vykazují vysoce nejfrekventovanější položku ve srovnání s jinými aktivitami, ale přesto jeho kvalita je spíše nízká, což potvrdil první výzkum v diplomové práci a potvrzují to i mnohé praktické zkušenosti z terénu škol. Diplomantka přisuzuje hlavní vinu na neutěšeném stavu zpěvu dětí zanedbávání hlasové výchovy ve školách a podcenění motivovanosti dětí. – Následoval ještě dotazníkový výzkum připravenosti učitelů na výuku hlasové výchovy, z hlediska samotných učitelů. Se závěrem diplomantky o potřebnosti dalšího vzdělávání učitelů i v tomto oboru je nutno jednoznačně souhlasit.

Jazyková stránka:

Je v normě, vyjadřování je srozumitelné a spisovné. Drobné chyby: s. 30, 1. řádek – chybí čárka; v předposlední větě chybí dvě čárky mezi větami; nesprávné tvary slov (s. 30, ř. 9: vztahující-ch se...), s. 31, 3.2, první věta – chybný tvar zájmena „jeho“. Místy nejasné vyjádření – s. 32, předposl. odstavec: „*Tělo je otevřené* a můžeme sledovat vyklenutí ...“, aj.

Formální stránka:

Diplomová práce je zpracována úhledně, s vhodným formátováním textu. Výsledky výzkumů jsou zaznamenány do přehledných grafů. V přílohách jsou uváděny obrázky, které by měly být uvedeny a očíslovány zvlášť.

Hodnocení:

Diplomová práce svým rozsahem, výzkumným zaměřením i způsobem zpracování překračuje obvyklou úroveň diplomových prací nejen v učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Téma je pojato v některých částech až příliš široce, ale tento přístup přispěl k širšímu rozhledu autorky po zpracovávané problematice. Vysoce hodnotím provedené tři výzkumy a vyvození závěrů pro pedagogickou praxi. Velmi pečlivě je provedena analýza výsledků a vlastní komentáře autorky, které prokazují značnou míru praktických zkušeností a odborně poučený vhled do problematiky hlasové výchovy dětí.

I přes drobné připomínky **doporučuji** diplomovou práci k obhajobě a navrhuji klasifikovat **výborně**.

V Plzni dne 29. dubna 2014

Doc. PaedDr. Marie Slavíková, CSc.

